

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

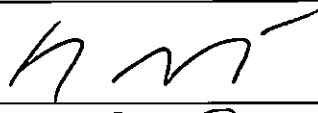
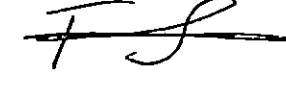
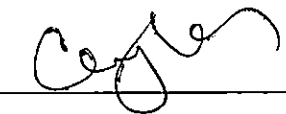
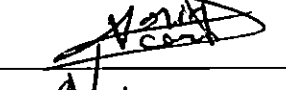
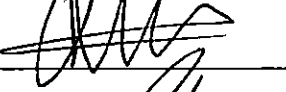

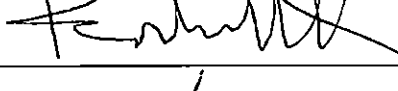

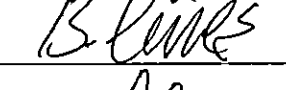
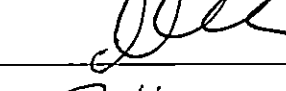
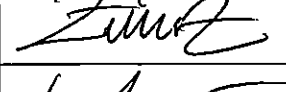
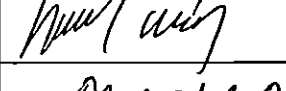

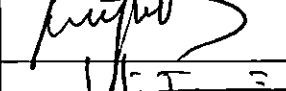
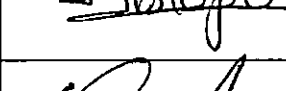
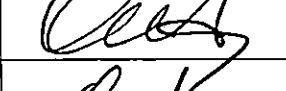
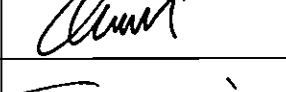
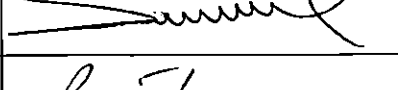
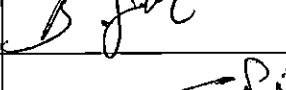
Türkiye’de Adalet Bakanlığı’na bağlı, özel bütçeli İşyurtları Kurumu bünyesinde gerek kamu idarelerinde gerekse özel şirketler hesabına her türlü işte çalıştırılan işçi mahpusların, yok denecek kadar az ücretle karın tokluğuna ve adeta kölelik koşullarında çalıştırılmaları, sosyal güvence haklarının kısıtlı olması ve hapishanelerin mahpusları karşılıksız emek gücü olarak görmesine ilişkin meclis çatısında derhal bir araştırma komisyonu oluşturulması ve hapishanede çalıştırılan mahpuslara karşı uygulama ve mevzuatın mahpusların insani standartlarda çalışma ve yaşama hakkı bağlamında revize edilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

Özgül Saki

İstanbul Milletvekili

Türkiye’de hapishaneler denilince akla çalışmak, işçilik gibi tali görünen konular gelmese de Ceza İnfaz Sistemi’nde hacmi giderek büyüyen bir ‘işçi mahpus’ gerçekliği bulunmaktadır. İşçi mahpuslar, Adalet Bakanlığı’na bağlı, özel bütçeli İşyurtları Kurumu bünyesinde 180’den fazla işkolunda çalıştırılmaktadırlar. Adalet Bakanlığı’nca her ne kadar mahpusların, ‘topluma kazandırma’ ve ‘meslek edindirme’ gibi amaçlarla çalıştırıldığı iddia edilse de, kaynağını emek sömürsünden ve bedelsiz iş gücünden alan bu uygulamanın temel amacının insan bedeni üzerinden ‘kâr’ politikası yürütmek olduğu açıktır. Nitekim, özellikle 2010’lu yıllarla beraber mahpusların çalıştırılmalarına ilişkin ciddi ve sistemli bir çaba içerisinde bulunduğu görülmektedir. İşyurtları Kurumu, süreli ya da daimi olarak en az 70 binin üzerinde mahpusu çalıştırarak milyarlarca gelir elde edilen büyük bir kamu iktisadi teşebbüs haline gelmiştir. Elde edilen gelirin yalnızca %2’si çalışan mahpuslara ayrılmaktadır. 2023 yılında işyurtları bünyesinde çalışan mahpusların aldıkları yevmiyeler Temmuz ayında; usta statüsünde çalıştırılan mahpuslar için 110 TL, kalfa statüsünde çalıştırılan mahpuslar için 105 TL, çırak statüsünde çalıştırılan mahpuslar için 100 TL, stajyer mahpuslar için ise 95 TL olarak belirlenmiştir. Hapishanelerde çalışma bir iş akdine dayanmadığı için mahpusların sigortalılık durumları ise sadece 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 5. maddesinde yer alan ‘İş kazası, meslek hastalığı ve analık sigortası’ ile sınırlı tutulmuştur. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği’nin(CİSST), 4 Ekim 2023 tarihinde bilgi edinme

kapsamında “Türkiye hapishanelerinde çalışan ve sigortası yatan mahpus sayısı kaçır?” şeklindeki sorusuna, Adalet Bakanlığı’na; “sigortalı çalışan hükümlü ya da tutuklu sayısına ilişkin herhangi bir istatistik tutulmamaktadır” şeklinde izahı zor bir cevap verilmiştir. Ayrıca işçi mahpuslardan kaçının kadın olduğu ve ağır iş yükleri altında özgün sorunlarının neler olduğu belirsizdir. İşçi mahpusların ucuz, ’uysal’, devamsızlık yapmayan, işten ayrılma şansı olmayan, zam ve izin hakkı olmayan, güvence talebi olmayan bir iş gücü ordusunu oluşturmaları, kayıtlı ve disiplin altında olmaları, iaae bedellerinin devlet tarafından karşılanması en çok da özel sektör açısından sermaye fırsatına dönüşmüştür. Sadece 2022 yılında Özel Sektör İşbirlikleri 2.248 hükümlü ve tutuklunun çalıştığı toplam 68 farklı sözleşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. İhalelerin nasıl yapıldığı, nasıl incelendiği, hangi kriterlerin esas alındığı konusunda ayrıntılı bir bilgi yayınlanmamaktadır. Kapitalist sistem ve ceza infaz sisteminin işbirliği halinde, mahkum emeği ve bedeni üzerinden daha fazla yarar sağlamayı amaçladığı katmanlı bir sömürü düzeni oluşturulmuştur. Yıllar içinde işçi mahpusların sürekli olarak artış gösterdiği dikkate alındığında, keşfedilen bu ucuz mahkum emeğinin daha fazla hapishane açma, hapishaneleri fabrikalaştırma ve suçları azaltmak ve önlemek yerine daha fazla ’mahkum’ sayısı elde etme gibi politikaları güdüldüğü endişesini açığa çıkmaktadır. Öte yandan çalışmayı reddetmek kapalı hapishaneye gönderilmek anlamını taşıdığından, mahpusların çoğu bu kölelik koşullarında çalışmaya mecbur bırakılmışlardır. Söz konusu tüm sebepler dikkate alındığında; çalışma zaruriyetinin ortadan kaldırılması, özellikle açık ceza infaz kurumlarında çalışamayacak durumda olan (sağlık problemi olan engelli veya yaşlı mahpuslar vb.) dikkate alınarak alternatif çözümler üretilmesi, çalışan mahpusların ücretlerinin sendikaların da katılımıyla yeniden belirlenmesi, çalışan mahpusların sigortalarının emekliliği de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, iş güvenliği ve işçi sağlığı açısından uzman personellerin istihdam edilmesi ve işyurtlarında çalıştırılan tüm mahpuslara emeklerinin karşılığı olan eşit ve adil ücretin verilmesi, insanca yaşama ve çalışma koşullarına erişimlerinin derhal sağlanması için Meclis Araştırmasının açılması elzemdir.

1	SEZAI TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6	NEJLA DEMİR	AĞRI	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	